www.felsefeogretmeni.com

3. ÜNİTE: AKIL VE İNANÇ

3.1. Akıl-İnanç İlişkisine Yönelik Sorular ve Problemler

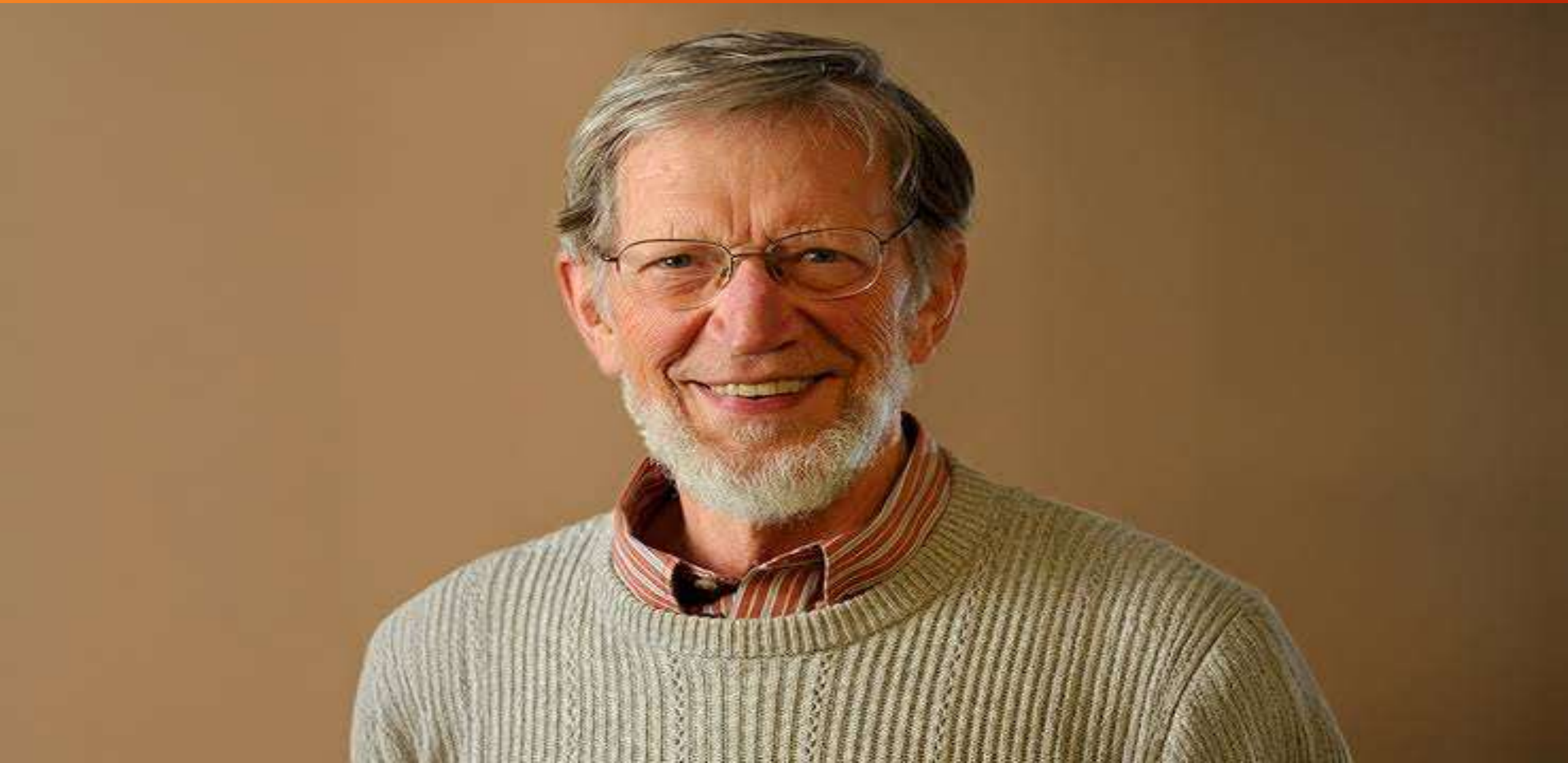
Temel Kavramlar: Akıl, doğruya ve hakikate ulaştıran yetidir. İnanç bir önermeyi doğru kabul etme (epistemik anlam) veya dinî bağlamda güven, bağlanma ve teslimiyettir.

İman ise güven, samimiyet ve aklı aşan varoluşsal bir yönelimdir.

www.felsefeogretmeni.com

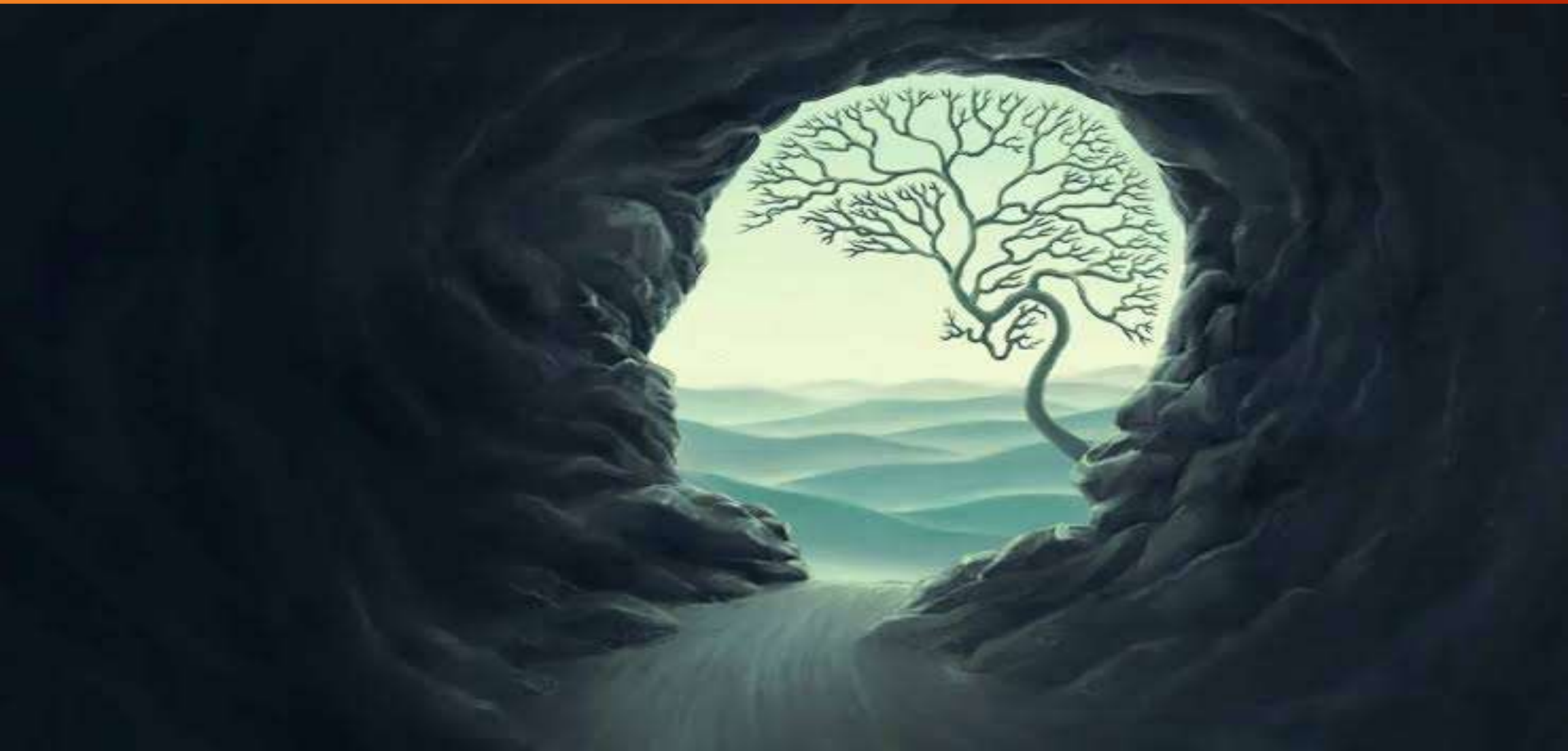
Alvin Plantinga'nın Ayrımı: *Tanrı'nın var olduğuna inanmak* (bir önermeyi doğru kabul etmek) ile *Tanrı'ya inanmak* (O'na güvenmek, yaşamı O'na göre düzenlemek) birbirinden farklıdır.

www.felsefeogretmeni.com

Tarihsel Süreçte Akıl-İnanç Tartışmaları:

İlk Çağ: Bilgi ve inanç ilişkisi kesin bilginin imkânı bağlamında ele alınmıştır.

www.felsefeogretmeni.com

Orta Çağ Hristiyan Felsefesi:

Augustinus, Anselmus ve Thomas Aquinas inancı akılla temellendirmeye çalışmıştır. (APOLOJİ)

Tertullianus ise inancın akılla açıklanamayacağını savunmuştur.

www.felsefeogretmeni.com

Orta Çağ İslam Felsefesi:

Meşşailer (Farabi, İbni Sina) aklı öne çıkarırken; Kelamcılar vahyi temel almış, tasavvuf ise kalbi ve sezgisel tecrübeyi savunmuştur.

www.felsefeogretmeni.com

Rönesans ve Aydınlanma:
Bilim ve deney ön plana çıkmış; pozitivizm inanç önermelerini doğrulanamaz bulmuş, ateizm ise kötülük problemi üzerinden teizme itiraz etmiştir.

www.felsefeogretmeni.com

3.2. Akıl-İnanç İlişkisine Yönelik Görüş ve Argümanlar

1. Temelcilik (Akıl-İnanç Birlikteliği): İnancın rasyonel temellere, mantıksal kanıtlara dayandırılması gerektiğini savunur (Farabi, İbni Sina, Thomas Aquinas).

www.felsefeogretmeni.com

2. Fideizm / İmancılık:

Aklın sınırlı olduğunu, inancın aklı aştığını ve mantıksal temellendirmeye tabi tutulamayacağını savunur. Tertullianus'un *"Saçma olduğu için inanıyorum"* sözü ve Søren Kierkegaard'ın inancı aklı aşan bir sıçrama olarak gören yaklaşımı bu akımın temelidir.

www.felsefeogretmeni.com

3. Gönül / Kalp Yolu: Gazali'ye göre akıl doğayı açıklamada gereklidir ancak Tanrı'nın varlığı ve gayp konuları sadece akılla kavranamaz.
İnanmak; akıl, gönül ve iradenin ortak yönelimiyle gerçekleşir.
Gazali imanı üç mertebeye ayırır: *Taklit imanı*, *delile dayalı inanç* ve *yakin (müşahede/kalbi tecrübe) imanı*

www.felsefeogretmeni.com

Pascal’ın İddiası (Bahis Argümanı):
Tanrı'nın varlığına inanmanın rasyonel bir kazanç, inannmamanın ise sonsuz bir risk olduğunu öne sürer.

